

ЎЗР ОЛТИ
Buyruq № 177
2024yil "01" 08

Toshkent - 2024

MALAKA TALABI

70811206 – Suv tejankor sug'orish texnologiyalari magistratura
mutaxassisligining

OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

ISHLAB CHIQLANGAN VA KIRITILGAN:

“Toshkent davlat agrar universiteti”
“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo‘jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti”
Milliy tadqiqot universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024 yil «01» _____ kuni 04 _____ sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”,
“Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari
klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi),
kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy
me‘yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.
O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablari rasmiy chop etish huquqi
O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

1.	Umumiy tavsifi	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo'llanilishi	4
1.1.2.	Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari	4
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar	6
3.	Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar	7
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	7
	Bibliografik ma'lumotlar	8
	Kelishuv varag'i	9

1. Umumiy tasnifi

70811206 – Suv tejankor sug'orish texnologiyalari magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistratlar tayyorlash kunduzgi ta'lim shaklida amalga oshiriladi. Kunduzgi ta'limda magistratura dasturining me'yoriy muddati 2 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabning qo'llanilishi.

Malaka talablari 70811206 – Suv tejankor sug'orish texnologiyalari magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistratlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuni ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabning asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur magistratura mutaxassisligi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul harnad o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim tashqilining boshqaruv xodillari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshligi, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari; magistratura mutaxassisligining o'quv reja va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim tashkilotining talablari; magistratura bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari; oliy ta'lim tashkilotlarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar; oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat organlari; kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar; oliy ta'lim tashkilotlariga o'qishga kirayotgan bakalavriat bitiruvchilari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarning tavsifi

1.2.1. Kasbiy faoliyatlarning sohalari:

70811206 – Suv tejankor sug'orish texnologiyalari magistratura mutaxassisligi – suv resurslarini bashorat qilish, muayyan tabiiy xo'jalik sharoitlarida suv, yer resurslarini boshqarish, suv tejankor sug'orish texnologiyalarini qo'llash, suv o'lchov vositalari hamda qo'rilmalaridan foydalanish, qishloq xo'jaligi ekinlarini suvga bo'lgan talabdan kelib chiqqan holda qondirish, sug'oriladigan yerlarni suv bilan ta'minlashni takomillashtirish. Suv tejankor sug'orish texnologiyalari mutaxassisligi bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarning zamonaaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari talablaridan kelib chiqqan holda magistratlarining kasbiy faoliyat sohalarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarning obyektlari:

suv xo'jaligidagi gidrotexnik inshootlar, gidromeliyorativ tizimlar, gidrotexnika inshootlari konstruksiyalari, darvo o'zanidagi jarayonlar va inshootlar, gidrotexnik va gidromeliyorativ inshootlarni qurish va loyihalashtirish, zamonaaviy konstruksiyalarini gidravlik hisoblash va texnologiyalari, kanallar va darvo o'zanidagi inshootlarni ilg'or texnika va texnologiyalar, gidrotexnika inshootlari ishonchiligi va xavfsizligini baholashning gidravlik asoslarini dasturiy ta'minotini ishlab chiqaruvchi korxonalar; suv xo'jaligini boshqaruvchi tashkilotlari, gidrotexnik inshootlarni gidravlik va gidrologik jarayonlarini boshqaruviga asoslangan korxonalar, gidrotexnik inshootlar va gidrologiyalar, turli xil masofaviy boshqaruv asboblari va avtomatik boshqaruv tizimlari; suv tejovchi texnologiyalar, gidrotexnik inshootlar va muhandislik kommunal xo'jaliklarning qurilishlarini loyihlash tashkilotlari; oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalari, pedagogik faoliyat; Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarida hamda oliy ta'lim muassasalari;

Magistral kanallar (tizimlar) boshqarmalari, irrigatsiya tizimlari boshqarmalari, nasos stansiyalari va energetika boshqarmalari, meliorativ ekspedititsiyalar, tumanlar (shaharlar) "Suv yetkazib berish xizmati" davlat muassasalari, suv omborlaridan foydalanish boshqarmalari;

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

ilmiy-tadqiqot;

pedagogik;

ishlab chiqarish-texnologik;

tashkiliy-boshqaruv;

loyihalash-konstruktorlik-texnologik.

1.2.4. Kasbiy vazifalari:

70811202 – *Melioratsiya va sug'orma dehqonchilik* magistratura mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy tadqiqot va pedagogik faoliyatida:

ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o'tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni kashv etish;

ilmiy maqolalar, ma'ruzalar, risola, o'quv adabiyotlar tayyorlash va tahrir qilish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy shaharlar ishlab chiqish, referatlar va bibliografiyalarni tuzish;

ilmiy adabiyotlar va internet tarmog'ida eng yangi ilmiy, konstruktorlik, texnologik va ekspluatatsion yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;

ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlarni tashkil etish, o'tkazish hamda faol ishtirok etish;

mos mutaxassislik mavzusi bo'yicha ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modelirini ishlab chiqish;

oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida mutaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv uslubiy faoliyat yuritish;

o'quv jarayonini va ilmiy faoliyatni tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o'qitishning texnik vositalaridan foydalanib o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish;

elektron (e-learning), mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o'quv-metodik majmualarni mukammal o'zlashtirish;

Ishlab chiqarish-texnologik faoliyatida:

suv resurslarini boshqarish tadbirlarini tashkil etish va amalga oshirishni ishlab chiqish;

yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish suv tejamlkor sug'orish texnologiyalarini amalga oshirish va ularni rivojlantirish;

resurs-tejamlkor sug'orish texnologiyalarini qo'llash va takomilllashtirish;

suv va yer resurslaridan foydalanish texnologiyalari, uslub, jihoz va vositalarini joriy etish, ularidan foydalanish va takomilllashtirish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

ishlab chiqarish jarayonlarini samarali amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;

suv tejamlkor sug'orish texnologiyasini zamonaviy axborot texnologiyalari tizimini yaratish va mexanizmlarini ishlab chiqish;

e-learning va m-learning texnologiyalari asosida korporativ o'qitishni tashkil qilish va korporativ ma'lumotlar bazasini rivojlantirish.

Loyihalash-konstruktorlik-texnologik faoliyatida:

suv resurslarini boshqarish hamda boshqarish va ularidan samarali foydalanish loyihalarini ishlab chiqish;

ilmiy va loyihaviy-konstruktorlik-texnologik faoliyat muammolarini chuqur tahlil qilish, masalalarni qo'yish va asoslash;

ilmiy-tadqiqot: suv tejankor texnologiyalar, usullar va tizimlarni boshqarish, suv va yer resurslaridan samarali fodalash bo'yicha ilmiy-tadqiqotlarning metodologiyasini o'zlashtirish;

loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish;

amaliy tadqiqotlar olib borish, sohaning nazariy va amaliy muammolarini bilish, bugungi kun uchun dolzarb, hal etilishi lozim bo'lgan va takomillashtirish talab etiladigan yo'nalishlarga doir mavzularni aniqlash;

ilmiy tadqiqot metodlari va metodologiyasi, ta'lim-tarbiyaga doir nazariyalar, konsepsiyalar, ilg'or tajribalardan fodalash;

qilinishini tashkil qilish.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar.

ilmiy dunyovarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo'lishi, umummetodologik fanlar asosini O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish strategiyasini, davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi; ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

milliy ma'naviy va umuminsoniy qadriyatlar bo'yicha o'z nuqtai nazarini og'zaki va yozma bayon etishi, milliy g'oyaning nazariy asoslarni anglagan holda "Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot qurish" bosh g'oyasining mohiyatini hamda uning asosiy g'oyalari bilan mutanosibligi va farqini bilishi;

tabiat va jamiyatda yuz berayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlit tasavvurga ega bo'lishi, insonning ma'naviy qiyofasi haqida bilimlarga ega bo'lishi, ularidan hayotda va kasbiy faoliyatida hamda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda fodalana olishi;

yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtira olishi, takomillashtirishi va o'z mehnatini ilmiy asosda tashkil qila bilishi;

o'z faoliyatida meyoriy huquqiy hujjatlardan fodalana bilishi;

fikrlash madaniyati, muayyan tafakkur uslubiga, og'zaki va yozma nutqini aniq bayon qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

o'zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko'rib chiqish va tahlil qilishi, ularidan ilmiy faoliyatda fodalana olishi;

ilmiy faoliyati natijalarini his qilishga yo'naltirilgan ijtimoiy mas'uliyat shakllangan kasbiy faoliyatda o'zlashtirgan fanlarning asosiy qonunlaridan fodalalanishi, metodlarni tasniflash, metodologik tamoyillardan ilmiy faoliyatda fodalana olishi;

tasniflash, metodologik tamoyillardan ilmiy faoliyatda fodalana olishi;

xorijiy tillardan birini ilmiy mulqot va kasbiy malaka almashish vositasi sifatida egallagan bo'lishi;

axborot tizimlari, axborot texnologiyalaridan ilmiy-tadqiqot, pedagog faoliyatida fodalana olishi;

axborotni to'plash, saqlash, ularga ishlov berish va ularidan fodalalanish usullarini egallashi;

pedagogik faoliyatda ta'limning innovatsion usullaridan fodalalanish, yangi pedagogik, axborot va internet texnologiyalarini tabiiq etgan holda tashkil etish;

o'zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;

axborot, bilim, ma'lumotni bir-biridan farqlash malakasiga ega bo'lishi, axborot texnologiyalaridan fodalana olishi;

bugungi axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruj va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

internet tarmog'idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo'lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishlash ko'nikmalariga ega bo'lishi;

pedagogik faoliyatida axborot, pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahoratdan foydalanishi;

ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga innovatsion yondashishi;

ilmiy faoliyati natijalari bo'yicha davlat va xorijda e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlashi;

patent olish uchun ish me'yoriy hujjatlar tayyorlay olishi;

davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e'lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo'lishi lozim.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Ilmiy amaliyot (tajriba oltirish) – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashitirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirish va tajriba oltirishga qaratiladi.

Ta'lim mutaxasssistligi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash hamda himoya qilish;
2. Ilmiy-pedagogik ish;
3. Ilmiy amaliyot (tajriba oltirish).

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O'quv fanlari, bloklar va faoliyat turlarining nomlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Fan o'tiladigan semestr
1.00		Majburiy fanlar	1080	36	
1.01	ITM1104	Ilmiy-tadqiqot metodologiyasi	120	4	1
1.02	SME1104	Sug'orish melioratsiyasi	120	4	1
1.03	GST1104	Global iqlim va suv ta'minoti	120	4	1
1.04	SOV1104	Suv resurslarini o'lchovi va vositalari	120	4	1
1.05	SFA1204	Sug'orish tarmoqlaridan foydalanish va avtomatlashitirish	120	4	2
1.06	LII1204	Landshaftli irrigatsiya	120	4	2
1.07	STS1208	Suv tejamlkor sug'orish texnologiyalari	240	8	2,3
1.08	MFO1304	Maxsus fanlarni o'qitish metodikasi	120	4	3
2.00		Tanlov fanlar	420	14	
2.00		Tanlov fanlar	420	14	1,2,3
Kvalifikatsiya					
Muhandis-gidrotexnik, pedagog-tadqiqotchi					
		Jami	1500	50	
3.00		Ilmiy faoliyat			
		Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash	960	32	1,2,3,4
		Ilmiy pedagogik ish va ilmiy seminar	240	8	1,2,3
		Ilmiy amaliyot (stajirovka)	900	30	2,4
		Jami	2100	70	
		HAMMASI	3600	120	

Bibliografik ma'lumotlar

Guruh T 55

UDK: 002:651.1/7

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va o'quv dasturi (magistratura dasturi), profil, o'qib-o'rganish natijalari, o'quv sikli, irrigatsiya, melioratsiya, suv xo'jaligi, suv resurslari, sug'orma dehqonchilik, suv tejankor sug'orish texnologiyalari, suv resurslarini boshqarish, samarali fodalash, sug'orish tizimlari, yerlarni tekislash, sho'r yuvish, sizot suvlari, metodologiya, ilmiy boshqarish, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modelar va modellash, fan ishchi dasturlari, zamonaviy o'lov asboblari, ilmiy-tadqiqotlarni tashkil qilish, virtual elektron bilim manbalari, didaktika, nazariya.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

“Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandisligi instituti” Milliy tadqiqot universiteti

Rektor B. Mirzayev

2024-yil

M.O.

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi

Suv xo'jaligi vazirligi

Strategik rejalashtirish va metodologiya

bo'limi

Boshliq X. Lapasov

2024-yil

M.O.

Irrigatsiya va suv muammolari ilmiy-

tadqiqot instituti

Direktor A. Urazkeldiyev.

2024-yil

M.O.

“O'zsuvgurilish”

Boshqaruv raisi R. Umarov

2024-yil

M.O.

O'zbekiston Respublikasi

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi

tadqiqotlari markazi

Direktor M. Boltabayev

2024-yil

M.O.

Guliston davlat universiteti

Rektor M. Xodjayev

2024-yil

M.O.

Texnik direktor

U. Abdulayev

2024-yil

M.O.

Toshkent Davlat agrar universiteti

Birinchi prorektor S. Islamov

M.O.

2024-yil